

29.10.1999

29/531/98

Helsingin Puhelin Oyj

Telia Finland Oy

Telia Finland Oy:n toimenpidepyyntö liikenneministeriölle 20.11.1997

PÄÄTÖS HELSINGIN PUHELIN OYJ:N METALLIJOHTIMISTEN TILAAJAYHTEYKSIEN HINNOITTELUN SÄÄDÖKSEN MUKAISUUDESTA

Asianosaiset Helsingin Puhelin Oyj (jäljempänä HPY)

Telia Finland Oy (jäljempänä Telia)

Telian toimenpidepyyntö

Liikenneministeriölle 20.11.1997 lähettämässään kirjeessä Telia pyytää liikenneministeriötä ryhtymään toimenpiteisiin HPY:n toisille teleyrityksille vuokraamien tilaajayhteyksien hinnoittelun saattamiseksi voimassa olevien säädösten mukaiseksi. Toimenpidepyynnössään Telia katsoo, että HPY:n 15.6.1997 voimaan tulleen tilaajayhteyksien palveluoperaattorihinnaston mukaiset hinnat eivät ole telemarkkinalain 18 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaisesti kustannusperusteisia.

Toimenpidepyynnön käsittely liikenneministeriössä

Liikenneministeriö pyysi toimenpidepyynnön johdosta vastineen HPY:ltä sekä lausunnon silloiselta Telecom Finland Oy:ltä. Saatuaan HPY:n vastineen liikenneministeriö pyysi Telialta vastineen siihen. Tämän jälkeen Liikenneministeriö siirsi kirjeellään 6156/32/97, 16.1.1998 toimenpidepyynnön sekä siihen saadut vastineet Telehallintokeskuksen käsiteltäväksi.

Toimenpidepyynnön käsittely Telehallintokeskuksessa

Telehallintokeskus on pyytänyt ja saanut HPY:ltä useita selvityksiä metallijohtimisten tilaajayhteyksien ja kiinteiden yhteyksien hinnoittelusta. Täydentäviä tietoja on saatu myös HPY:n ja Telehallintokeskuksen edustajien välisissä asioissa koskevilla neuvotteluilla. Myös Teliaa on kuultu asian käsittelyn yhteydessä. Luettelo käydyistä kirjeenvaihdosta ja neuvotteluista on liitteessä 2.

Samanaikaisesti Telehallintokeskus on selvittänyt liikenneministeriön toimeksiannosta tilaajayhteyksien ja kiinteiden yhteyksien hinnoittelua myös muissa teleyrityksissä. Selvitystyötä on vaikeuttanut se, että teleyrityksillä on ollut liikenneministeriön hyväksymä kustannuslaskentajärjestelmä käytössään vasta vuoden 1998 alusta. Ensimmäiset eriytetyt tilinpäätökset, joiden avulla on tarkoitus valvoa televerkko toimintojen ja telepalveluiden keskinäistä ristiinsubventiota, ovat olleet ensi kerran käytettävissä vasta keväällä 1999.

Saamiensa selvitysten perusteella Telehallintokeskus laati 10.6.1998 yhteenvedon HPY:n ja muiden paikallisessa teletoiminnassa huomattavan markkinavoiman omaavien teleyritysten tilaajayhteyksien hinnoittelusta ja toimitti sen kirjeellään liikenneministeriölle. Kirjeessä Telehallintokeskus esitti, että liikenneministeriö telemarkkinalain 18 §:ssä annettujen valtuuksiensa nojalla antaisi olevia säädöksiä yksityiskohtaisemmat määräykset tai ohjeet

tilaajayhteyksien ja kiinteiden yhteyksien hinnoittelusta. Kirjeellään 2.10.1998 liikenneministeriö ilmoitti, ettei ministeriö tule antamaan tilaajayhteyksien hinnoittelusta uusia säännöksiä tai ohjeita.

HPY ilmoitti kirjeellään 28.4.1999 valmistelleensa uuden operaattorihinnaston, jonka käyttöönottoon oli valmius 1.5.1999 alkaen. HPY kysyi Telehallintokeskuksen kantaa "varsinaisten hinnanalennusten toteuttamisaikataulun osalta". Telehallintokeskus ilmoitti HPY:lle, ettei se ota kantaa ehdotettuun hinnastoon erillisenä asiana, vaan tarvittaessa Telian toimenpidepyyntöön annettavan ratkaisun yhteydessä. HPY otti uusitun hinnaston käyttöön 1.5.1999. Hinnasto vastaa HPY:n Telehallintokeskukselle 5.2.1999 antamaan selvitykseen sisältyviä kustannuslaskelmia. Hinnastossa kolmea hintaa on hieman korotettu ja kaikkia muita hintoja on hieman laskettu aikaisempaan hinnastoon verrattuna. Määrälennusten porrastusta on myös muutettu.

Tilaajayhteydet ja kiinteät yhteydet

Telemarkkinalain 4 §:n mukaan tilaajayhteydellä tarkoitetaan televerkon osaa, joka on liittymän ja sitä lähimmän sellaisen telelaitteen välillä, jolla voidaan ohjata viestejä. Käytännössä tilaajayhteys on tiedonsiirtoon soveltuva johto tilaajan sijaintikiinteistön talojakamosta lähimpään kytkentäpisteeseen eli keskittimen tai keskuksen ristikytkentätelineeseen. Tilaajayhteys on yleensä tilaajaverkon kaapeleiden johdinpareista kytketty passiivinen johto, ns. metallijohtiminen tilaajayhteys. Tilaajayhteys voi myös joissakin harvoissa tapauksissa olla toteutettu tilaajaverkossa toimivan aktiivisen siirtojärjestelmän avulla.

HPY:n palveluoperaattorihinnastossa 15.6.1997 ja sen korvanneessa yhteyshinnastossa 1.5.1999 tarkoitetut kiinteät yhteydet muodostuvat kahdesta yhteen liitetystä tilaajayhteydestä. Nämä kiinteät yhteydet ovat siten tilaajayhteyksistä muodostettuja tuotteita ja niiden hinnoitteluun sovelletaan tilaajayhteyksien hinnoittelua koskevia säännöksiä.

HPY:n hinnastossa on metallijohtimisille tilaajayhteyksille ja kiinteille yhteyksille kolme laatuluokkaa: tavanomainen laatu, erikoislaatu sekä supererikoislaatu.

Tässä päätöksessä Telehallintokeskus on käsitellyt metallijohtimisten tilaajayhteyksien hinnoittelua. Siten jäljempänä tarkoitetaan tilaajayhteyksillä metallijohtimisiä tilaajayhteyksiä.

HPY:n esittämät kustannuslaskelmat, joihin HPY:n palveluoperaattorihinnasto 15.6.1997 ja yhteyshinnasto 1.5.1999 perustuvat

Laskelmien rakenne

HPY:n 5.3.1998 antama selvitys sisälsi kustannuslaskelman kk-johdosta, joka vastaa nykyistä tavanomaisen laadun tilaajayhteyttä. Täydennyksenä selvitykseen HPY toimitti 27.5.1998 kustannuslaskelmat metallijohtimisista tilaajayhteyksistä ja kiinteistä yhteyksistä. Selvitys 5.2.1999 sisälsi näiden yhteyksien tarkistetut kustannuslaskelmat. Selvitys 31.8.1999 sisälsi uuden kustannuslaskelman tavanomaisen laadun tilaajayhteydelle. Selvitys 24.9.1999 sisälsi uudet laskelmat kaikille HPY:n tuotevalikoimaan kuuluville metallijohtimisille tilaajayhteyksille ja kiinteille yhteyksille sekä suunnitelman näihin laskelmiin perustuvaksi hinnastoksi.

Laskelmissa kustannusseurannan tiedoista on johdettu kunkin johtotyyppin jälleenhankintahinta ja käyttökustannukset. Verkon jälleenhankintahinnasta on käytetyn poistomenettelyn perusteella määritelty poistot, jotka yhdessä käyttökustannusten kanssa muodostavat yhteyden suorat kustannukset. Yhteyden kokonaiskustannukset on saatu, kun suoriin kustannuksiin on lisätty kustannusseurannasta saadut yhteis- ja yleiskustannukset sekä sijoitetun pääoman tuottovaatimus.

Selvityksiin ei sisälly sellaisia laskelmia, joiden perusteella voitaisiin arvioida myönnettävien alennusten suhdetta kustannussäästöihin.

Tilaaajaverkon jälleenhankintahinta

Laskelmat on tehty lähtien verkon jälleenhankintahinnasta parikilometriä kohden. Jälleenhankintahintana on laskelmissa 5.3.1998 ja 27.5.1998 käytetty vuoden 1995 parikilometrikohtaisia rakentamiskustannuksia (rakentamiskustannukset jaettuna rakennettujen kaapeleiden kokonaisparikilometrimäärällä). Myöhemmissä laskelmissa jälleenhankintahintana on käytetty kahdeksan viimeisen vuoden (1991 - 1998) parikilometrikohtaisten rakentamiskustannusten keskiarvoa.

Yhteyksien keskimääräiset pituudet

Tilaajayhteyksien ja kiinteiden yhteyksien keskimääräiset pituudet perustuvat laskelmassa 27.5.1998 osittain arvioihin ja osittain kokemusperäiseen tietoon toteutuneista yhteyksistä. Laskelmassa 5.2.1999 on osaa keskimääräisistä pituuksista tarkennettu kokemusperäisen tiedon perusteella. Yli 3 km pitkille tilaajayhteyksille on käytetty toteutuneiden kiinteiden yhteyksien pituuksia. Poikkeuksena tästä jälkimmäisessä laskelmassa supererikoislaadun tilaajayhteyksille on kuitenkin käytetty niiden arvioitua keskimääräistä pituutta. Laskelmassa 24.9.1999 on käytetty samoja pituuksia kuin laskelmassa 5.2.1999.

Laskelmissa käytetty reservi

Käytetyssä laskutavassa kustannukset kohdistetaan ensin sekä käytössä että reservissä oleville yhteyksille. Sitten reservissä oleville yhteyksille kohdistetut kustannukset kohdistetaan käytössä oleville yhteyksille.

Kaikissa laskelmissa reservin suuruudeksi on oletettu 40 %. HPY:n selvityksen mukaan verkon todellinen reservi on jonkin verran tätä suurempi.

Poistot

Poistot on laskettu koko käytössä olevan verkon jälleenhankintahinnasta liikekirjanpidon suunnitelman mukaisia poistoja vastaavalla tavalla.

Käyttökustannukset

Käyttökustannukset parikilometriä kohden on saatu jakamalla kustannuslaskennasta saadut käyttökustannukset verkon kokonaisparikilometrimäärällä. Laskelmassa 27.5.1998 on käytetty vuoden 1995 kustannustietoja ja laskelmissa 5.2.1999 ja 31.8.1999 vuoden 1998 kustannustietoja kymmeneltä kuukaudelta sekä laskelmassa 24.9.1999 vuoden 1998 koko vuoden kustannustietoja. Selvityksessä 31.8.1999 HPY ilmoittaa jatkossa perustavansa laskelmat edellisen kokonaisen kalenterivuoden tietoihin ja mahdollisesti myöhemmin pidemmältä ajanjaksolta laskettuun keskiarvoon.

Yhteiset kustannukset

Kustannuslaskelmissa yhteisiä kustannuksia ovat divisioonan (paikallisverkkotoimintaa hoitavan yksikön) yhteiset kustannukset sekä saatavuuskyselykustannukset ja mittauskustannukset.

Divisioonan yhteiset kustannukset sisältävät asiakashallinnasta, tuotekehityksestä, hallinnosta, talous-, tiedotus- ja tutkimustoiminnasta, markkinoinnista, laskutuksesta, atk-suunnittelusta ja tietojärjestelmistä aiheutuvat kustannukset. Saatavuuskyselykustannukset sisältävät ne saatavuuskyselytoiminnasta aiheutuvat kustannukset, joista ei erikseen peritä korvauksia. Mittauskustannukset sisältävät parien valintatoiminnasta aiheutuvat kustannukset erikoislaadun ja supererikoislaadun tilaajayhteyksillä.

Divisioonan yhteiset kustannukset on johdettu kustannuslaskennan tiedoista. Saatavuuskyselykustannukset ja mittauskustannukset on arvioitu työkustannusten perusteella olettaen vuokra-aika kolmeksi vuodeksi.

Yleiskustannukset

Kustannuslaskennasta johdetut yleiskustannukset on jaettu eri tuotteille samansuuruisena prosentuaalisena osuutena.

Sijoitetun pääoman tuotto

Sijoitetun pääoman tuotto on laskettu taseen jäännösarvosta. Taseen jäännösarvo on määritelty kaavan $T = H \cdot (n-1) / (n \cdot 2)$ avulla, missä H on jälleenhankintahinta ja n on suunnitelman mukainen poistoaika vuosina. Vuonna 1999 tehdyissä laskelmissa tuottoprosenttia on nostettu aikaisemmissa laskelmissa käytetystä tuottoprosentista.

Määrä- ja sopimuskausialennukset

Hinnastojen hinnoista myönnetään alennusta hinnaston tuotteiden yhteisen laskutuksen perusteella sekä kohdekohtaisesti alennusta sopimusajan pituuden mukaan. Molemmat alennukset lasketaan alentamattomista hinnoista. Alennuksien perusteena olevista kustannussäästöistä ei ole esitetty alennukset kokonaan selittäviä laskelmia.

Tilaaajayhteyksien hinnoittelua koskeva lainsäädäntö

Kansallinen lainsäädäntö

Teleyrityksen toiselta teleyritykseltä vuokraamistaan tilaaajayhteyksistä perimiä maksuja säännellään 1.6.1997 voimaan tullessa telemarkkinalaissa (396/1997) sekä sen nojalla annetussa liikenneministeriön päätöksessä kiinteiden televerkkojen tilaaajayhteyksien vuokraamisesta teleyrityksille (468/1997).

Telemarkkinalain 18 §:n (Teleyritysten keskinäiset maksut) mukaan:

Teleyritykset sopivat keskenään telemaksuista, jotka peritään:

.....

3) muista teleyritysten välisistä suoritteista.

.....

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen teleyritysten keskinäisten maksujen tulee olla tasapuoliset ja kohtuulliset suoritteen tuottamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin nähden, milloin:

1) maksun perii 15 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella toiselle telepalveluyritykselle vuokratusta tilaaajayhteydestä markkinavoimaltaan huomattava televerkkoyritys, joka toimii televerkossaan myös telepalveluyrityksenä;

2) teleyrityksen huomattavan markkinavoiman vuoksi vapaa hinnoittelu muutoin johtaisi siihen, että 1 §:n mukaisia tavoitteita ei saavuteta;

.....

4) Euroopan yhteisöjen lainsäädännössä edellytetään joidenkin telemaksujen tällaista sääntelemistä.

Ministeriö määrää tarvittaessa tässä pykälässä tarkoitettujen telemaksujen yleisistä perusteista, kustannusten laskemisesta, maksujen julkisuudesta ja erittelystä. Määräysten mukaisen maksun tulee kattaa suoritteen tuottamisesta aiheutuvien kustannusten ohella kohtuullinen tuotto sijoitetulle pääomalle. Määräysten tulee edistää 1 §:ssä tarkoitettuja tavoitteita. Ministeriö voi määrätä velvoitteet koskemaan osaksi tai kokonaan vain teleyrityksiä, joilla on huomattava markkinavoima.

Liikenneministeriön päätöksen kiinteiden televerkkojen tilaajayhteyksien vuokraamisesta teleyrityksille (468/1997) 7 §:n (Tilaajayhteyksien hinnoittelu) mukaan:

Televerkkoyrityksen tulee ylläpitää 5 §:n 2 momentissa tarkoitetuista tilaajayhteyksistä ja 3 §:n 2 momentissa tarkoitetuista saatavuuskyselyiden vastauksista hinnasto. Hinnasto on laadittava telemarkkinalain 18 §:ssä säädettyjä periaatteita noudattaen ja sitä on pidettävä maksutta kaikkien teleyritysten saatavilla.

Tilaajayhteyksistä voidaan antaa hinnaston mukaisesti määräalennuksia, jotka ovat tasapuolisia ja kohtuullisessa suhteessa tilaajayhteyksien tuottamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Liikenneministeriön päätös eräistä Euroopan yhteisöjen lainsäädännössä tarkoitetuista telemaksuista (1300/1997) edellyttää kustannuslaskentajärjestelmää, jonka kuvauksen liikenneministeriö on hyväksynyt. Vastaava säännös sisältyi jo 1.6.1997 voimaantulleeseen samannimiseen päätökseen 476/1997, joka kumottiin edellä mainitulla päätöksellä 1300/1997.

Teleyritysten toimintojen eriyttämistä koskevan sääntelyn tarkoituksena on mahdollistaa teleyritysten verkkotoimintojen ja palveluiden keskinäisen ristiinsubvention arvioiminen. Sen avulla on mahdollista myös hinnoittelun säädösten mukaisuuden valvonta. Teleyritysten toimintojen eriyttämistä koskevan telemarkkinalain 21 §:n, Tilinpäätökset, toisen momentin mukaan:

Jos markkinavoimaltaan huomattava televerkkoyritys toimii televerkossaan myös telepalveluyrityksenä, sen omaan käyttöönsä ottamien tilaajayhteyksien vuokra tulee merkitä telepalvelutoiminnan tuloslaskelmaan samojen perusteiden mukaan kuin se perii maksuja muilta telepalveluyrityksiltä 18 §:n 3 momentin 1 kohdan perusteella.

Liikenneministeriön päätös teletoiminnan toimintojen eriyttämisestä (472/1997) määrää teleyritykset laatimaan eriytetyt tilinpäätökset ensimmäisen kerran ensimmäiseltä 31.12.1997 jälkeen alkaneelta tilikaudelta.

Liikenneministeriö on kirjeellään 6759/32/97, 8.12.1997 antanut teleyrityksille ohjeet kirjanpidon eriyttämisestä. Ohjeita on annettu mm. poistojen laskemisesta eriytetyissä tilinpäätöksissä.

Tilaajayhteyksien ja teleliikennealueen sisäisten kiinteiden yhteyksien antaminen vuokralle on paikallista teletoimintaa. HPY:llä on 1.7.1997 lähtien ollut huomattava markkinavoima paikallisessa teletoiminnassa liikenneministeriön päätöksiensä 1622/32/97, 13.6.1997, 4330/32/98, 24.6.1998 ja 1177/32/99, 28.6.1999 mukaisesti alueilla, joilla Helsingin Puhelinyhdistyksellä oli rajoitukseton oikeus paikallisen teletoiminnan harjoittamiseen 31.12.1993. Kun HPY näillä alueilla toimii verkossaan myös telepalveluyrityksenä ja tarjoaa vuokralle tilaajayhteyksiä ja kiinteitä yhteyksiä, sovelletaan yhteyksistä toisilta teleyrityksiltä perittäviin maksuihin kaikkia edellä mainittuja telemarkkinalain ja sen nojalla annettujen säädösten säännöksiä. Eriytetyt tilinpäätökset HPY on säädösten mukaan joutunut laatimaan ensimmäisen kerran 1.1.1998 alkaneelta tilikaudelta. Samalta vuodelta on saatavissa ensimmäiset liikenneministeriön hyväksymän kustannuslaskentajärjestelmän tuottamat tiedot.

EY:n lainsäädäntö

Telemarkkinalailla ja sen nojalla annetuilla säädöksillä on saatettu voimaan teletoimintaa koskeva EY:n lainsäädäntö. Telemaksujen tasapuolisuutta ja kohtuullisuutta koskevia säännöksiä sisältyy useisiin direktiiveihin. Tilaajayhteyksien vuokrauksesta ei kuitenkaan ole vielä EY:n lainsäädäntöä.

Komissio on antanut kaksi suositusta yhteenliittämisen hinnoittelusta. Näistä toinen, 98/322/EY, koskee erillistä kirjanpitoa ja kustannuslaskentaa. Vaikka suositus sinänsä koskee erillistä kirjanpitoa ja kustannuslaskentaa määriteltäessä kustannusvastaavia

yhteenliittämishintoja, suosituksella on laajempaa merkitystä myös muidenkin telepalveluiden hintojen kohtuullisuutta arvioitaessa.

Telehallintokeskuksen toimivalta toimenpidepyynnön ratkaisemisessa

Telemarkkinalain 36 §:n mukaan se, joka katsoo, että teleyritys toimii telemarkkinalain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti, voi saattaa asian Telehallintokeskuksen tutkittavaksi. Telehallintokeskuksen tulee pyrkiä ratkaisemaan erimielisyydet ensi sijassa osapuolten kesken neuvotellen. Tarvittaessa virheen tai laiminlyönnin tehnyt on velvoitettava korjaamaan menettelynsä. Lain 42 §:n mukaan Telehallintokeskus voi velvoittaa lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä rikkoneen korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä. Lain 48 §:n mukaan Telehallintokeskus voi päätöksessään määrätä, että päätöstä on noudatettava ennen kuin se on saanut lainvoiman. Valitusviranomaisen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon, kunnes valitus on ratkaistu.

Telehallintokeskus katsoo, että sillä on 36, 42 ja 48 §:n nojalla toimivalta kieltää teleyritystä hinnoittelemasta tuotteitaan telemarkkinalain vastaisesti, velvoittaa teleyritys korjaamaan hinnoittelunsa säännösten mukaiseksi sekä määrätä teleyritys noudattamaan päätöstä ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Telian toimenpidepyynnössään ja vastineissaan esittämät näkemykset HPY:n hinnoittelun säädöstenvastaisuuksista

Toimenpidepyynnössään Telia katsoo, että HPY:n 15.6.1997 voimaantulleen tilaajayhteyksien palveluoperaattorihinnaston mukaiset hinnat eivät ole telemarkkinalain 18 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaisesti kustannusperusteisia. Telian mukaan hinnat tulisi määrätä marginaalikustannusperusteella eli yhden tilaajayhteyden keskimääräisen rakentamiskustannuksen perusteella. Lisäksi Telia katsoo, että määrälennusten antaminen ei ole kustannusvastaavaa ja että hinnan toiselle teleyritykselle tulee olla selvästi alempi kuin yrityksen oman telepalveluyrityksen asiakkaiden maksamat liittymien kuukausimaksut.

Liikenneministeriön ja Telehallintokeskuksen pyytämässä vastineissa Telia on tarkentanut näkemyksiään.

HPY:n vastineeseen 18.12.1997 antamassaan vastauksessa 12.1.1998 Telia tarkastelee sovellettavissa olevia kustannuslaskentaperiaatteita. Telian mukaan hinnoittelun tulisi perustua verkon historiallisiin hankintakustannuksiin ja 30 vuoden keskimääräiseen käytössäoloaikaan. Telian näkemyksen mukaan uuden tehokkaan verkon hankintakustannuksiin tai verkon jälleenhankintahintaan perustuva hinnoittelu johtaa todellisia kustannuksia korkeampiin hintoihin. Telia hyväksyy reservin ottamisen huomioon, mutta katsoo, että sen osuus saisi olla enintään 20 %. Telia hyväksyy myös määrälennuksen, mutta katsoo, että hinnaston mukainen 10 % alennus on liian suuri syntyviin kustannussäästöihin verrattuna. HPY:n hinnastossa olevaa sopimusajasta riippuvaa alennusta Telia ei katso kustannusvastaavaksi. Telia katsoo, että tehokkaasti toimivassa teleyrityksessä muiden kuin pääomakustannusten osuus voi olla enintään 20 % kokonaiskustannuksista. Lisäksi Telia toistaa kantansa siitä, että tilaajayhteyden kuukausivuokran tulee olla alhaisempi kuin liittymän kuukausimaksu.

Telehallintokeskuksen yhteenvetomuistioon 30.6.1999 antamassaan vastineessa 16.8.1999 Telia pääosin yhtyy muistiossa esitettyihin Telehallintokeskuksen näkemyksiin. Telia katsoo kuitenkin, että kustannuslaskelmissa poistoja ei tulisi laskea jälleenhankintahinnasta, vaan verkon kirjanpitoon perustuvasta arvosta. Telia esittää myös, että osa verkon kapasiteetista tulisi allokoida uusille käyttötavoille ja jättää vastaava osuus kustannuksista pois tilaajayhteyksien kustannuslaskelmasta. Lisäksi Telia toistaa kantansa, että tilaajayhteyden hinnan tulee olla alempi kuin loppuasiakkaan liittymän vuosimaksu. Telian mukaan liikenneministeriön päätöksen 468/1997 9 §:n perusteella tilaajayhteyksien hinnat "osana vuokrauksen kokonaisehtoja eivät saa olla ainakaan korkeampia kuin loppuasiakkaalta

perittävät maksut". Telia katsoo myös, että "loppuasiakkaan liittymän vuosikustannus perustuu verkkokustannusten osalta vain tilaajajohdon kustannuksiin".

HPY:n kustannuslaskelmien arviointi

Laskelmien lähtötiedot

Kustannuslaskelmien lähtökohtana on pääasiallisesti kustannusseurannasta saadut tiedot sekä verkon kapasiteettia ja käyttöä koskevat tiedot. Sellaiset kustannuserät, joista ei ole saatavilla seurantatietoja, on pyritty arvioimaan työkustannusten perusteella. Telehallintokeskus katsoo, että menettely on säädösten mukainen.

Tilaajaverkon jälleenhankintahinta

HPY on antamissaan selvityksissä perustellut jälleenhankintahinnan käyttämistä hinnoittelun perusteena sekä sen määrittelytapaa.

Telehallintokeskus katsoo, että jälleenhankintahinta on hyväksyttävä lähtökohta tilaajayhteyksien poistojen määrittelyssä. Jälleenhankintahintaa käytetään liikenneministeriön ohjekirjeen 6759/32/97, 8.12.1997 mukaan myös laadittaessa telemarkkinalain 21 §:n mukaisia teleyritysten eriytettyjä tilinpäätöksiä. Komission suosituksessa yhteenliittämisestä vapautetuilla telemarkkinoilla, Osa 2 - Erillinen kirjanpito ja kustannuslaskenta (98/322/EY), suositellaan, että kansallinen sääntelyviranomaisen määrittelee, kuultuaan markkinoiden toimijoita, nykykustannuksiin perustuvan menetelmän ja perusteet verkko-omaisuuden arvostamiseksi.

HPY:n vuonna 1998 tekemissä laskelmissa koko verkon jälleenhankintahintana parikilometriä kohden on käytetty vuoden 1995 parikilometrikohdaisia rakentamiskustannuksia. Vuonna 1999 tehdyissä laskelmissa koko verkon keskimääräisenä parikilometrin jälleenhankintahintana on käytetty kahdeksan viimeisen vuoden tilaajajohtoverkon parikilometrikohdaisien rakentamiskustannusten keskiarvoa.

Laskelman 5.2.1999 perusteluissa HPY katsoo viiden viimeisen vuoden kustannusten keskiarvon, joka on 19 % kahdeksan vuoden keskiarvoa korkeampi, kuvaavan hyvin jälleenhankintahintaa. Lisäselvityksessään 11.3.1999 HPY esittää, että jälleenhankintahinta pitäisi arvioida viimeisen vuoden tai korkeintaan kolmen viimeisen vuoden rakentamiskustannusten perusteella. Tästä huolimatta myös laskelmat 31.8.1999 on tehty lähtien kahdeksan viimeisen vuoden parikilometrikohdaisien kustannusten keskiarvosta.

Telehallintokeskus katsoo, että HPY:n laskutapa johtaa todellista suurempaan jälleenhankintahintaan. HPY toteaa antamissaan vastineissa, että suurin osa tilaajaverkon kustannuksista on rakennettujen kaapeleiden parimäärästä riippumattomia. Kunakin vuonna rakennettujen kaapeleiden rakentamiskustannukset parikilometriä kohden riippuvat siten oleellisesti siitä, kuinka moniparisia kaapeleita keskimäärin on rakennettu. HPY:n toimittamista tiedoista viime vuosien rakentamisesta voidaan päätellä, että rakennettujen kaapeleiden keskimääräiset parimäärät ovat jatkuvasti pienentyneet. Samanaikaisesti rakentamisen volyyymi on pienentynyt huomattavasti. Tällöin viimeisten vuosien suuret keskimääräiset parikilometrin rakentamiskustannukset nostavat keskiarvoa huomattavasti enemmän kuin niiden osuus verkon kokonaisparimäärästä edellyttää.

Telehallintokeskus esitti yhteenvetomuistiossaan 30.6.1999 kantanaan, että jälleenhankintahinta, jota käytetään poistojen sekä sijoitetun pääoman määrittelyyn kustannuslaskelmissa, tulee laskea vain sille osalle verkkoa, jota ei ole laskelmissa käytetyn poistoajan kuluessa kokonaan poistettu. Selvityksessään 31.8.1999 HPY kiistää tämän esittäen mm. seuraavaa:

"Lausueessaan, että Helsingin Puhelimen esittämällä tavalla tehdyssä laskelmassa verkon arvo tulisi poistettua useaan kertaan, THK ei ota huomioon ulkoisen kirjanpidon ja sisäisen kustannuslaskennan välistä eroa. Kustannuslaskennassa määritellään palvelun hinta ja varmistetaan sen kannattavuus tulevaisuudessa, kun taas ulkoisen kirjanpidon tehtävänä on osoittaa yhtiön historiallisen toiminnan tulos ja taloudellinen tila. Kustannuslaskennassa käytettävä jälleenhankintahinta ei vaikuta verkon arvostukseen ulkoisessa kirjanpidossa millään tavalla eikä kirjanpidossa voida jo kertaalleen poistettua verkon arvoa kirjata uudelleen menoksi kustannuslaskennassa käytettävien arvojen perusteella."

"Jos kustannuslaskenta toteutettaisiin toisin, Helsingin Puhelin ei voisi kattaa verkon rakentamista ja ylläpitämistä kustannusvastaavalla tavalla. Uudet verkkoinvestoinnit jäisivät tällöin käytännössä tekemättä."

"Helsingin Puhelimen käsityksen mukaan sen esittämä laskelma on sopusoinnussa Euroopan yhteisöjen komission ja liikenneministeriön suosittelman laskentatavan kanssa."

"Helsingin Puhelimen kustannuslaskentajärjestelmä noudattaa Euroopan yhteisöjen komission hinnoitteluohjeita ja liikenneministeriön eriyttämisohejeita. Missään EY:n laskentaohjeissa tai liikenneministeriön kirjanpidon eriyttämisohejeissa ei jaotella verkon arvoa jo liikekirjanpidossa poistettuun ja poistamatta olevaan osaan. Kustannuslaskennan suorittaminen THK:n esittämän kaavan mukaisesti johtaisi yllä mainittujen ohjeiden kanssa ristiriitaiseen tilanteeseen."

Selvityksessään 24.9.1999 HPY esittää verkon arvostuksesta seuraavaa:

"Yhtiö kiinnittää vielä tässä yhteydessä telehallintokeskuksen huomiota siihen, että esimerkiksi Deutsche Telecom -yhtiön tilaajajohtoinnoittelua koskevan päätöksen pohjana käytetyissä asiantuntijalaskelmissa verkon arvostuksen lähtökohtana oli ns. optimaalinen verkkorakenne, jossa poistoja ei ollut huomioitu. Vaikka Helsingin Puhelimen laskelmissa ei olekaan noudatettu samaa menetelmää, on verkon arvostusta koskeva lähtökohta sama; molemmissa tapauksissa lähtökohtana on arvo, josta ei ole vähennetty ulkoisessa kirjanpidossa tehtyjä poistoja."

Telehallintokeskus kiistää HPY:n väitteen, että Telehallintokeskus ei ota huomioon ulkoisen kirjanpidon ja sisäisen kustannuslaskennan välistä eroa. Sisäisen kustannuslaskennan avulla sekä hinnoitellaan että varmistetaan palvelun kannattavuus. Normaalisti kilpailluilla markkinoilla mitään ongelmaa ei ole, koska hinnoittelu ei ole säänneltyä. Tällöin kustannuslaskenta on pelkästään yrityksen sisäinen asia. Telemarkkinoilla tilanne on kuitenkin toinen. Ennen kuin markkinat ovat tehokkaat, mm. toiminnan harjoittamista ja hinnoittelua säännellään. Tässä tapauksessa tilaajayhteyksien vuokrahintojen tulee olla kohtuullisessa suhteessa kustannuksiin. Tällöin on olennaista, että kustannuslaskennan täytyy perustua todellisiin kustannuksiin. Vastaavalla tavalla säännellään mm. yhteenliittämismaksuja. Yhteenliittämisdirektiivin 7 artiklan 2 kohdan mukaan "yhteenliittämismaksuissa noudatetaan avoimuuden ja kustannuksiin suhteuttamisen periaatetta. Sen organisaation, joka tarjoaa liittymistä palveluihinsa, on todistettava, että maksut perustuvat *todellisiin kustannuksiin* (kurs. tässä) sisältäen kohtuullisen tuoton investointeihin nähden."

Jos kustannuslaskelma perustuu todellisiin kustannuksiin ja sijoitetun pääoman tuotossa otetaan huomioon investointeihin liittyvät riskit, hinnoittelu ei muodostu esteeksi myöskään uusille verkkoinvestoinneille.

Edellä mainitussa komission suosituksessa (98/322/EY), johon HPY myös viittaa, esitellään erilaisia nykyarvolaskennan menetelmiä. Suosituksessa esitellään mm. kaksi nykyarvolaskentaan sovellettavaa lähestymistapaa, operating capital maintenance, OCM ja financial capital maintenance, FCM. Molemmissa menetelmissä käyttöomaisuus voidaan arvostaa nykyarvoon kirjanpitoarvoa tarkistamalla.

Suosituksen liitteessä olevan nykyarvolaskentaa koskevan lisäyksen kohdan 3.1 mukaan "OCM-tarkistelutapaa noudatettaessa omaisuuden *kirjanpitoarvoa* (kurs. tässä) ennen poistoja tarkistetaan niin, että omaisuuden arvossa tapahtuneet spesifiset muutokset ja tekniikan kehitys otetaan huomioon. Eräs tapa laskea nykyhintaa omaisuudelle on kertoa omaisuuden kirjanpitoarvo ennen poistoja erityisellä hintaindeksillä, joka voidaan laatia yrityksen osto-osastolla. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää vastaavan hyödykkeen jälleenhankinta-arvoa (MEA)".

"Poiston suuruus lasketaan omaisuuden tarkistetun arvon pohjalta."

MEA-arvo (modern equivalent asset value) ja kirjanpitoarvosta korjattu omaisuuden arvo vastaavat toisiaan vain, jos MEA-arvo lasketaan vain omaisuudelle, jota ei ole kokonaan poistettu. Kun nämä suosituksessa katsotaan vaihtoehtoisiksi menetelmiksi, suositusta tulee Telehallintokeskuksen näkemyksen mukaan siten tulkita, että myös MEA-arvo lasketaan vain käyttöomaisuudelle, jota ei ole kokonaan poistettu, jos poisto-aika poikkeaa oleellisesti omaisuuden todellisesta teknistaloudellisesta pitoajasta.

Suosituksessa on myös kaksi laskentaesimerkkiä, joissa näytetään, miten alkuperäistä hankintahintaa eli alkuperäistä *kirjanpitoarvoa* korjataan laskelmissa hintatason noustessa ja laskiessa arvioidun pitoajan aikana.

Liikenneministeriön antamien teleyritysten kirjanpidon eriyttämisohjeiden mukaan "televerkkotoiminnoissa aineellisten hyödykkeiden (käyttöomaisuuden) poistojen tulee perustua jälleenhankintahintaan. Poistomenettelynä käytetään suunnitelman mukaisia poistoja." Ohjeessa ei oteta kantaa siihen, miten kirjanpidossa jo poistettuun käyttöomaisuuteen tulisi suhtautua. Telemarkkinalain 6 luku sääntelee teleyritysten toimintojen eriyttämistä. 6 luvun 21 §:n mukaan eriytetyt "tuloslaskelma ja tase, joiden tulee olla yritysten kirjanpidosta johdettavissa, on laadittava soveltuvin osin kirjanpitolain (655/1973) säännösten mukaisesti." Laki edellyttää siis kirjanpidosta johdettavissa olevia tietoja. Telemarkkinalain 6 luvun säännöksillä on saatettu voimaan myös yhteenliittämisdirektiivin erillistä kirjanpitoa koskevat säännökset. Tämän vuoksi on perusteltua tulkita ministeriön eriyttämisohjeita komission yhteenliittämisen hinnoittelua koskevan suosituksen mukaisesti. Suosituksen mukaan käyttöomaisuuden nykyarvo voidaan laskea korjaamalla kirjanpitoarvoa hintatason muutoksia vastaavasti.

HPY laskee poistot koko käytössä olevan verkon jälleenhankintahinnasta ottamatta huomioon, että HPY:n käytössä olevasta tilaajaverkon kapasiteetista selvästi yli puolet on käytettyä poisto-aikaa vanhempaa. Näin samat omaisuuserät tulevat kustannuslaskelmassa poistettua useaan kertaan eikä laskelman tulos vastaa todellisia kustannuksia.

Kun HPY viittaa Deutsche Telecom -yhtiön verkkoa koskeviin laskelmiin, HPY ei ota huomioon kahta oleellista eroa HPY:n omiin laskelmiin. HPY:n laskutapa antaa liian suuren jälleenhankintahinnan koko verkolle, kuten edellä on todettu. Toisaalta Saksan valvontaviranomaisen (RegTP) tilaajajohtohinnoittelua koskeva päätös perustuu mm. tilaajakaapelin 20 vuoden poisto-aikaan, mikä vastaa huomattavasti paremmin verkon todellista teknistaloudellista pito-aikaa kuin HPY:n käyttämä 10 vuoden poisto-aika.

Edellä esitetyn perusteella Telehallintokeskus katsoo, että HPY:n käyttämä tapa laskea jälleenhankintahinta ja sen perusteella määräytyvät poistot ja sijoitettu pääoma ei johda todellisia kustannuksia vastaavaan tulokseen kustannuslaskelmassa. HPY:n noudattamalle käytännölle ei löydy perusteita edellä mainituista komission suosituksesta ja liikenneministeriön ohjeesta.

Jälleenhankintahinnan määrittelytapa vaikuttaa merkittävästi kustannuslaskelmien tuloksiin. Telehallintokeskus on esittänyt, että jälleenhankintahinta, jota käytetään poistojen sekä sijoitetun pääoman määrittelyyn kustannuslaskelmissa, tulee laskea vain sille osalle tilaajaverkkoa, jota ei ole laskelmissa käytetyn poistoajan kuluessa kokonaan poistettu. Kun

kustannuslaskelmissa jälleenhankintahinta ja siitä johdettu sijoitettu pääoma määritellään Telehallintokeskuksen esittämällä tavalla, saadaan kohtuullisessa suhteessa kustannuksiin oleviksi hinnoiksi useita kymmeniä prosentteja HPY:n nykyisiä hintoja alhaisemmat hinnat.

Yhteyksien keskimääräiset pituudet

Todellisten keskimääräisten pituuksien käyttäminen kustannuslaskelmissa on asianmukaista.

Laskelmissa käytetty reservi

Reservit on otettu asianmukaisesti huomioon laskelmissa. Telehallintokeskus katsoo, että 40 % reserviä ei voida pitää liian suurena, kun otetaan huomioon tilaajaverkon kustannusrakenne, kaapelikokojen porrastus sekä tilaajaverkon viime vuosina tapahtunut kasvun hidastuminen.

Poistot

HPY perustelee selvityksessään 5.3.1998 kustannuslaskelmien 10 vuoden poistoaikaa mm. seuraavasti:

"Helsingin Puhelimen kupariverkkokapasiteetista suurin osa on rakennettu 20 viime vuoden aikana. Kaapeliverkon vuosittaiset suuret reinvestointityöt mukaan lukien yli 20 vuotta vanha verkko on suurelta osin rakennettu komponenteiltaan uusiksi. Vuosina 1972-1986 rakennettujen alumiinivaippaisten kaapeliyhteyksien uusimisprosessi jouduttiin aloittamaan kaapelijatkosten uusimisella jo yli 10 vuotta sitten, mikä osoittaa, että ko. teknologian teknistaloudellinen käyttöikä on ollut noin 10 vuotta. Vuosittaiset kasvavat korjaustoimenpiteet ovat olleet paineistuksineen ja kaapeleiden osittaisine uusimisineen erittäin kalliita ja käytännössä hankalasti toteutettavia. Nykyisin nopeasti kehittyvän teknologian aikakaudella ei ole varmaa, mikä on kuparikaapelin käytettävyyden 5-10 vuoden kuluttua."

Perustellessaan selvityksessään 24.9.1999 sijoitetun pääoman tuottovaatimusta, HPY toteaa mm seuraavaa:

"Ylikapasiteetin rakentamisessa yritys ottaa huomattavan yrittäjärisikin, koska investoinnista saatavat tuotot kertyvät tulevaisuudessa usein huomattavan pitkän ajan (jopa useiden kymmenien vuosien) kuluessa. Tulevien tuottojen jäädessä pienemmäksi kuin investointimeno riski toteutuu, ja investointi muodostuu tappiolliseksi."

Edellä esitetyt HPY:n perustelut sekä selvitykseen 24.9.1999 sisältyvät tiedot HPY:n tilaajaverkon viime vuosien rakentamisesta osoittavat, että tilaajaverkon osien keskimääräinen todellinen pitoaika on huomattavasti suurempi kuin kustannuslaskelmissa käytetty 10 vuoden poistoaika. Verkon käyttökustannusten perusteella voidaan päätellä, että todellinen pitoaika vastaa hyvin myös teknistaloudellista pitoaikaa.

HPY:n kustannuslaskelmissa poistot on laskettu tasapoistoin olettaen poistojaksi 10 vuotta. Tältä osin menettely vastaa kirjanpidon suunnitelmanmukaisia poistoja. Laskumenetelmässä poistot kuitenkin lasketaan koko käytössä olevalta tilaajaverkolta eli myös niiltä osilta, jotka 10 vuoden poistoaikaa käytettäessä tulisi olla jo kokonaan poistettuja. Laskumenetelmässä poistojen osuus ei siten vastaa todellisia kustannuksia.

Käyttökustannukset

HPY on 31.8.1999 ja 24.9.1999 toimitetuissa uusissa laskelmissa siirtynyt käyttämään Telehallintokeskuksen yhteenvetomuistiossa suosittelemalla tavalla kokonaisen vuoden kustannusseurantatietoja. Telehallintokeskus hyväksyy myös sen, että HPY siirtyy käyttämään useamman vuoden keskiarvoisia käyttökustannuksia.

-

Yhteiset kustannukset

HPY:n selvityksestä 31.8.1999 käy ilmi, että yhteiset kustannukset perustuvat arvioon, joka on tehty "parhaan käytettävissä olevan tiedon valossa".

Saatavuuskyselykulut on hinnoiteltu kyselyn työkustannusten ja muiden kustannusten perusteella. Kun tilastotietoa keskimääräisen vuokra-ajan määrittelyyn ei ole vielä saatavilla, keskimääräisen vuokra-ajan on oletettu olevan 3 vuotta.

Saatavuuskyselykustannusten osuus yhteisistä kustannuksista on merkittävä. Kustannusten hintavaikutuksen perustaminen oletettuun keskimääräiseen vuokra-aikaan ei Telehallintokeskuksen näkemyksen mukaan ole perusteltua, kun pääosa näistä kustannuksista pystytään kohdistamaan suoraan kuhunkin vuokraustapahtumaan. Telehallintokeskus katsoo, että hintojen kohtuullinen suhde kustannuksiin toteutuu tarkasti ja oikeudenmukaisesti, kun saatavuuskyselytoiminnan kertaluonteiset kustannukset katetaan yhteyksien liittymismaksuilla.

Muiden yhteisten kustannusten osalta selvityksessä on esitetty erilaisia kustannusperusteluita, mutta selvityksestä ei käy ilmi, miten laskelmassa esitetyt kustannukset on niistä johdettu.

Telehallintokeskus hyväksyy yhteisten kustannusten arvioinnin niiltä osin kuin niistä ei saada tietoja kustannusseurannasta. Arviointiperusteet kaikkien kustannuserien osalta on kuitenkin esitettävä.

Yleiskustannukset

Telehallintokeskus hyväksyy yleiskustannusten ottamisen huomioon kustannuslaskelmassa käytetyllä tavalla.

Määräalennukset

Nykyiseen 1.5.1999 voimaan tulleeseen hinnastoon HPY muutti määräalennustaulukon alkamaan aikaisempaan hinnastoon verrattuna pienemmistä lukumääristä ja nosti suurimman mahdollisen alennuksen 10 %:sta 16 %:iin. HPY ei ole esittänyt yksityiskohtaisia laskelmia, joihin alennustaulukot perustuvat. Perusteena on esitetty säästöjä hallinnollisissa kustannuksissa, erityisesti tilauskäsittelyn ja laskutuksen kustannuksissa. Näissä kustannuksissa saavutettavista olevista säästöistä esitetyt arviot selittävät kuitenkin vain osan alennuksista.

Telehallintokeskus katsoo, että vuokralle otettavien yhteyksien määrän kasvaessa on saavutettavissa kustannussäästöjä. HPY ei ole kuitenkaan esittänyt riittäviä selvityksiä näiden kustannussäästöjen suuruudesta ja niiden riippuvuudesta vuokrattavien yhteyksien määrästä.

Sopimuskausialennukset

Sopimuskausialennuksia HPY on perustellut mm. seuraavasti:

"Kustannus kaapeliparia kohti riippuu siis käyttöasteen kehittymisestä. Mikäli asiakkaat tai vuokralle olevat toiset teleyritykset luopuvat yhteyksien käytöstä, jää kustannuskuorma omistavan teleyrityksen kannettavaksi. Tällöin sopimukset, joissa ei ole mitään määräaikaehto, pakottavat arvioimaan tulevan käyttöasteen varovaisesti. Määräaikaisuuden lisääntyessä syntyy kustannuslaskentaan vaikuttava muutos. Jos/kun vuokralle ottaja ostaa käyttöoikeuden kaapeliin koko sen elinajalle, merkitsee tämä osallistumista investointiriskiin tasaveroisena partnerina, joka mahdollistaa selkeän kustannusperusteisesti edullisemman hinnoittelun kuin mihin yksittäisyhteyksien satunnainen vuokraaminen antaa mahdollisuuden." Selvityksissään HPY on myös todennut, että tehtäessä operaattoriasiakkaan kanssa 3 tai 5 vuoden sopimuksia, voidaan verkon käyttöä ja kapasiteettia suunnitella ja optimoida paljon tehokkaammin, mikä johtaa parempaan käyttöasteeseen. HPY:n mukaan pitkän sopimuksen vaihtoehtona on useita lyhytaikaisia sopimuksia samalle yhteydelle ja niiden välissä

sopimuksettomia ja siis tuloja tuottamattomia jaksoja. "Tänä aikana sekä investoinnin riskin ja saamatta jäävän katteen joutuu kustantamaan vuokraava yritys."

Telehallintokeskuksen näkemyksen mukaan tilaajayhteyksien vuokraamisessa ei pitäisi olla HPY:n televerkkoyrityksen kannalta juurikaan merkitystä, vuokraako HPY:n televerkkoyritys tilaajayhteyksiä omalle telepalveluyritykselle tai jollekin muulle telepalveluyritykselle asiakkaiden tarpeita varten HPY:n toimialueella. Kiinteään tilaajaverkkoon perustuvia palveluja käyttävän asiakkaan teleyhteydet perustuvat HPY:n toimialueella lähes aina HPY:n televerkon yhteyksiin, riippumatta keneltä asiakas palvelut hankkii. Jos asiakas vaihtaa telepalveluyritystä, palveluun tarvittava yhteys jää pääsääntöisesti samaksi. On myös huomattava, että HPY ei ole velvollinen investoimaan kilpailijoidensa tarpeisiin. HPY mitoittaa tilaajaverkon reservit omia tarpeitaan varten suuriksi. HPY:n televerkkoyritykselle on siten vain eduksi, jos kilpailijat vuokraavat tilaajaverkon kapasiteettia eivätkä rakenna omaa kilpailevaa rinnakkaista tilaajaverkkoa.

HPY:n mukaan laskutus voidaan pitkissä sopimuksissa hoitaa sopimuslaskutuksena ja näin vähentää laskutuksen työmäärää. Sopimuslaskutuksella saavutettavan kustannussäästön suuruudesta HPY ei ole antanut sellaista arviota tai laskelmaa, jonka perusteella voi arvioida alennusten ja kustannussäästöjen suhteen kohtuullisuutta.

Pitkä sopimusaika vähentää HPY:n mukaan myös operaattorituotteiden tilausjärjestelmästä aiheutuvia yhteyskohtaisia kustannuksia. Yli 3 vuotta kestävä sopimus voidaankin katsoa vähentävän laskennallisia operaattorituotteiden tilausjärjestelmästä aiheutuvia kustannuksia, mutta vain siltä osin, kuin kustannuksia aiheutuu kertaluonteisesti. HPY:n selvityksissä ei ole esitetty muita tällaisia kustannuksia kuin laskelmissa erillisinä esitetyt saatavuuskyselyistä aiheutuvat kustannukset. Ne tulisi Telehallintokeskuksen näkemyksen mukaan kuitenkin pääosin kattaa liittymismaksuilla.

Edellä esitetyn perusteella Telehallintokeskus katsoo, että tehtäessä pidempiaikaisia sopimuksia, on saavutettavissa kustannussäästöjä. HPY ei ole kuitenkaan esittänyt riittäviä selvityksiä näiden kustannussäästöjen suuruudesta ja niiden riippuvuudesta sopimuskausien pituudesta.

Sijoitetun pääoman tuotto

HPY:n kustannuslaskelmissa tuotto on laskettu koko verkon jälleenhankintahinnan perusteella määrittelyä taseen jäännösarvosta. Tästä seuraa, että kustannuslaskelmissa tuotto tulee laskettua virheellisesti määrittelyä sijoitetusta pääomasta.

HPY:n käyttämää sijoitetun pääoman tuoton suuruutta (tuottovaatimusprosenttia) on perusteltu laajasti selvityksessä 31.8.1999. Perustelut pohjautuvat vertailuihin suurimpien suomalaisten teleyritysten sekä useiden eurooppalaisten teleyritysten viime vuosien toteutuneisiin sijoitetun pääoman tuottoihin. Lisäksi selvityksessä todetaan mm.

"Jos sijoitetun pääoman tuotto ei ole selkeästi suurempi kuin pääomakustannus, ei yhtiö voi tehdä tarvittavia investointeja tulevaan liiketoimintaan. Helsingin Puhelin ei voikaan hyväksyä sitä, että viranomaiset asettaisivat kustannuslaskennan yksityiskohtien avulla ylärajan sille tuottovaatimukselle, jonka yhtiö voi asettaa sijoitetulle pääomalle.

Telemarkkinalainsäädännössä ei ole määräyksiä siitä, kuinka suuren tuoton televerkkotoimintaan sijoitettu pääoma saa enintään tuottaa. Telemarkkinalain 18 §:ssä todetaan sen sijaan, että jos ministeriö määräisi teleyritysten keskinäisten maksujen perusteista, olisi maksujen katettava suoritteiden tuottamisesta aiheutuvien kustannusten ohella *kohtuullinen tuotto sijoitetulle pääomalle*. Tällaisia määräyksiä ei Suomessa ole annettu."

HPY perustelee tuottovaatimusta myös toimintaan liittyvillä riskeillä mm. seuraavasti: "Sijoitetun pääoman tuottovaatimuksen tulee vastata riskiä, joka liittyy yhtiön toimintaan."

"Käyttöaste on tärkein yksittäinen tekijä, joka vaikuttaa käytössä olevan tilaajajohdon hintaan. Käyttöasteen (yleensä) alhaisuuteen ja vastaavasti reservin suuruuteen vaikuttavat seuraavat tekijät. Puhelinkaapelin investoinnissa oleellinen tekijä on maankaivu ja vastaavat rakennustyöt, jotka eivät mitenkään riipu kaapelissa olevien johdinparien lukumäärästä. [...]. Lisäksi kaupunkien lupa- ja rakennusviranomaiset edellyttävät, että kaapelit on mitoitettava siten, että rakennettava kapasiteetti kattaa tarpeiden kasvun pitkään, joko kymmenen tai kymmeniä vuosia. Tästä seuraa, että alkuvuosina rakentamiskustannukset tulevat jaetuksi suhteellisen vähäiselle määrälle johdinpareja.

Ylikapasiteetin rakentamisessa yritys ottaa huomattavan yrittäjärisikin, koska investoinnista saatavat tuotot kertyvät tulevaisuudessa usein huomattavan pitkän ajan (jopa useiden kymmenien vuosien) kuluessa. Tulevien tuottojen jäädessä pienemmäksi kuin investointimeno riski toteutuu, ja investointi muodostuu tappiolliseksi."

"Tällä hetkellä Sonera, ja tietyssä määrin myös Telia, ovat toteuttamassa omaa kaapeliverkkoaan Helsingin alueella siten, että ne voivat yhdistää yhdyskaapelinsa useimmissa puhelinkeskuksissa Helsingin Puhelimen tilaajayhteyksiin. Teleyhtiöiden tarpeiden kehityksen kannalta tilanne on se, että uusilla kilpailevilla toimijoilla on odotukset markkinaosuutensa kasvamisesta ja siis myös lisätarpeista tilaajajohtojen suhteen."

"Vaikka investointikustannus on uuden kapasiteetin osalta sama kaikille osapuolille, välttävät uudet kilpailevat teleoperaattorit kaapeliverkon investointeja. Jotta kilpailevilla yrityksillä olisi samat toimintaedellytykset, tulee kilpailijoille yhteyksiä vuokratessa hinnoittelussa voida ottaa huomioon investointeihin liittyvä riski vastaavana kuin investoiva yrityskin sen joutuu kantamaan."

"Mikäli kilpaileva teleyritys pääsee käyttämään tehtyä investointia ilman, että se joutuu ottamaan investoinnin kannattavuuteen liittyvää riskiä, saa se kilpailuedun, joka on kestävämmän investoivan yrityksen kannalta. Tällöin kilpaileva teleoperaattori voi hinnoitella saman tuotteen kannattavasti huomattavasti pienemmällä tuottovaatimuksella kuin investoija."

Edellä HPY kertoo tilaajaverkon tuottojen kertymäajan ja samalla tilaajaverkon todellisen pitoajan olevan huomattavan pitkän, jopa useita kymmeniä vuosia. Kustannuslaskelmissa HPY on kuitenkin käyttänyt poistoaikana 10 vuotta.

Telehallintokeskus ei ole asettanut rajaa sille, kuinka korkea sijoitetun pääoman tuotto saa olla. Sen sijaan Telehallintokeskus katsoo, että se saa ja sen tuleekin ottaa kantaa siihen, onko kustannuslaskelmissa käytetty tuottovaatimus kohtuullinen, vaikka liikenneministeriö ei olekaan antanut telemarkkinalain 18 §:n 4 momentissa tarkoitettuja määryksiä.

Telehallintokeskuksen näkemyksen mukaan reservin (ylikapasiteetin) rakentamisesta aiheutuva riski on vähäinen, koska tilaajaverkon kustannukset muodostuvat HPY:n esittämällä tavalla pääosiltaan kaapelien parimääristä riippumattomista kustannuksista. Jos kaapeli on rakennettava, runsaskin reservi lisää riskiä vain vähän. Nyt HPY:n tilaajaverkossa on reserviä yli 40 %. Kun lisäksi tärkeimmät kilpailijat rakentavat omaa yhdyskaapeliverkkoaan, mutta ei tilaajaverkkoa, voidakseen vuokrata ja hyödyntää HPY:n tilaajayhteyksiä, osoittaa se myös kilpailijoiden uskovan HPY:n tilaajaverkon olevan kilpailukykyinen vielä useita vuosia. Vain noin yksi prosentti (1 %) käytössä olevista HPY:n tilaajayhteyksistä on nykyään vuokrattu muulle teleyritykselle kuin HPY:n omalle telepalveluyritykselle.

Kilpailevilla teleyrityksillä ei sen sijaan ole mitään mahdollisuutta rakentaa tilaajaverkkoa, joka edes kohtuullisen pitkällä aikavälillä olisi taloudellisesti kilpailukykyinen HPY:n kymmenien vuosien kuluessa muodostuneen tilaajaverkon kanssa. Mitään tarvettakaan uudelle rinnakkaiselle tilaajaverkolle ei ole, sillä HPY:n tilaajaverkko on suunniteltu ja rakennettu riittämään kaikille potentiaalisille asiakkaille alueella, jossa HPY:lle on määrätty huomattava markkinavoima paikallisessa teletoiminnassa. Lähivuosina tällä alueella on tarvetta vain tavanomaisiin vuosittaisiin korvaus- ja laajenusinvestointeihin.

Telehallintokeskus katsoo myös, että paikalliseen tilaajaverkkoon investoimiseen liittyvät riskit ovat pienemmät kuin teletoiminnassa yleensä. Tämä johtuu siitä, että useimmilla teletoiminnan osa-alueilla kilpailu on huomattavasti voimakkaampaa kuin tilaajayhteyksien tarjoamisessa, eikä oleellista muutosta tilanteeseen ole näköpiirissä.

HPY ei ole esittänyt minkäänlaista selvitystä pääomakustannuksistaan perusteeksi käyttämälleen tuottovaatimukselle. Telehallintokeskus katsoo, että tuottovaatimuksen perusteena tulee esittää esimerkiksi komission suosituksen (98/322/EY) liitteen kohdan 5.1 mukainen laskelma keskimääräisestä pääomakustannuksesta (weighted average cost of capital, WACC), ja esittää, miten paikallisverkkotoiminnan riskit on otettu huomioon oman pääoman tuottovaatimuksessa.

Yhteenveto

Selvitystyön kuluessa HPY on useaan otteeseen tarkentanut kustannuslaskelmiaan. Tarkennusten yhteydessä HPY on ottanut myös huomioon joitakin Telehallintokeskuksen esittämiä näkemyksiä laskelmien puutteista. Uusinkin 31.8.1999 toimitettu kustannuslaskelma on Telehallintokeskuksen näkemyksen mukaan rakenteeltaan virheellinen. Lisäksi kaikista laskelmaan sisältyvistä kustannuseristä ei edelleenkään ole annettu riittävän yksityiskohtaista selvitystä.

HPY laskee jälleenhankintahinnan koko käytössä olevalle verkolle. Telehallintokeskuksen näkemyksen mukaan HPY:n laskutavalla jälleenhankintahinta muodostuu niin suureksi, ettei sitä voida hyväksyä kustannuslaskelmien lähtökohdaksi. Jälleenhankintahinnan laskelmassa ei oteta huomioon, etteivät viime vuosien laajennus- ja korvausinvestointeina rakennetut verkon osat vastaa rakenteeltaan, esimerkiksi kaapeleiden keskimääräiseltä parimäärältä, koko käytössä olevaa verkkoa.

Poistot HPY laskee liikekirjanpidon suunnitelman mukaisten poistojen mukaisesti koko käytössä olevan verkon jälleenhankintahinnasta. Kun poistoaika on oleellisesti verkon teknistaloudellista pitoaikaa ja todellista pitoaikaa lyhyempi, kertaalleen jo poistetut investoinnit tulevat kustannuslaskelmassa poistetuiksi uudelleen. Kun kustannuslaskelmassa käytetään kirjanpidon suunnitelman mukaisia poistoja, Telehallintokeskus katsoo, että jälleenhankintahinta tulee määritellä vastaamaan niiden verkon osien jälleenhankintahintaa, joita ei ole käytetyn poistoajan kuluessa kokonaan poistettu.

Yhteiset kustannukset perustuvat osittain arvioihin, koska riittävää seurantatietoa ei ole saatavilla. Telehallintokeskus katsoo, että arvioita ei ole perusteltu sellaisella tarkkuudella, että laskelmissa käytetyt kustannukset voitaisiin todeta asianmukaisiksi. Yhteisten kustannusten kertaluonteiset erät tulee Telehallintokeskuksen mielestä kattaa yhteyksien liittymismaksuilla.

Määräalennuksien ja sopimuskausialemennuksien perusteena olevia kustannussäästöjä ei ole osoitettu sellaisella tarkkuudella, että alennusten suuruuden ja porrastuksen kohtuullisuutta voitaisiin arvioida.

Sijoitettu pääoma ja sen tuotto on laskettu koko käytössä olevan verkon jälleenhankintahinnasta ottamatta huomioon, että laskelmissa on käytetty teknistaloudellista pitoaikaa ja todellista pitoaikaa oleellisesti lyhyempää poistoaikaa. Pääoman tuottovaatimusta on perusteltu vertaamalla sitä teleyrityksissä sekä Suomessa että muualla Euroopassa saavutettuihin toteutuneisiin tuottoihin sekä niiden arvioituun kehitykseen. Selvitystä HPY:n pääomakustannuksista, joihin tuottovaatimusta voisi verrata, ei ole esitetty.

Edellä esitetyistä syistä johtuen HPY:n kustannuslaskelmien mukaiset tilaajayhteyksien kokonaiskustannukset ovat huomattavasti suuremmat kuin niistä HPY:lle aiheutuvat todelliset kustannukset, joihin maksujen tulisi olla kohtuullisessa suhteessa.

HPY:n selvityksissään 31.8.1999 ja 24.9.1999 esittämät suunnitelmat yhteyshinnaston muuttamisesta

HPY:n suunnitelmat perustuvat selvitysten yhteydessä esitettyihin kustannuslaskelmiin. Suunnitelman mukaan kaikki hinnat laskisivat jonkin verran ja määräalennuksia pienennettäisiin, mutta niiden porrastusta muutettaisiin alkamaan aikaisempaa pienemmistä määristä.

HPY:n selvityksessään 24.9.1999 esittämät kustannuslaskelmat ja suunnitellut uudet hinnat osoittavat, että HPY:n voimassa olevan ja sitä edeltäneen hinnaston hinnat eivät ole kohtuullisessa suhteessa todellisiin kustannuksiin.

Kuten edellä on todettu, HPY:n kustannuslaskelmat antavat tulokseksi todellisia kustannuksia huomattavasti suuremmat kustannukset. Tämän perusteella Telehallintokeskus katsoo, että suunnitellut uudet hinnat eivät ole telemarkkinalain mukaisesti kohtuullisessa suhteessa todellisiin kustannuksiin.

HPY:n tilaajayhteyksien hinnoittelun säädöstenmukaisuus Telian toimenpidepyynnössään esittämien väitteiden osalta

Telia katsoo, ettei HPY:n operaattorihinnaston hinnat ole säädösten mukaisesti kustannusperusteisia.

Saamiensa selvitysten perusteella Telehallintokeskus toteaa, että HPY:n 15.6.1997 voimaan tulleen operaattorihinnaston samoin kuin sen korvanneen 1.5.1999 voimaan tulleen operaattorihinnaston hinnat perustuvat puutteellisiin ja osittain myös virheellisiin kustannuslaskelmiin. Laskelmilla päädytään todellisia kustannuksia huomattavasti korkeampiin kustannuksiin. Telehallintokeskus katsoo, ettei HPY:n tilaajayhteyksien hinnat toisille teleyrityksille ole säädösten edellyttämällä tavalla kohtuullisessa suhteessa todellisiin kustannuksiin.

Telia esittää toimenpidepyynnössään, että hinnat tulisi määrätä marginaalikustannusperusteella eli tilaajayhteyden keskimääräisen rakentamiskustannuksen perusteella. Vastauksessaan HPY:n vastineeseen Telia on myöntänyt, että reservi voidaan ottaa huomioon, mutta sen suuruus saisi olla enintään 20 %.

Telehallintokeskuksen näkemyksen mukaan reservi voidaan ottaa laskelmissa huomioon HPY:n käyttämällä tavalla. Riittävät reservit ovat välttämättömiä taloudellisen ja tehokkaan toiminnan varmistamiseksi.

Telia katsoo, että HPY:n suurin määräalennus on liian suuri syntyviin kustannussäästöihin verrattuna ja että sopimusaikaan perustuva alennus ei ole kustannusvastaava.

Säädökset mahdollistavat kustannusperusteisten määräalennusten antamisen. Myös sopimusaikaan perustuvat alennukset voidaan Telehallintokeskuksen näkemyksen mukaan rinnastaa määräalennuksiin. HPY ei ole kuitenkaan esittänyt sellaista selvitystä kustannussäästöistä, joiden perusteella voitaisiin todeta alennusten olevan kohtuullisessa suhteessa todellisiin kustannussäästöihin.

Telian mukaan hinnoittelun tulisi perustua verkon historiallisiin hankintakustannuksiin ja 30 vuoden pitoaikaan. Mikäli Telehallintokeskus päätyy hyväksymään jälleenhankintahinnan perusteeksi pääomakustannuksille, Telia katsoo, että poistoja voidaan laskea vain kokonaan poistamattomille verkon osille.

Telehallintokeskus katsoo liikenneministeriön teleyritysten kirjanpidon eriyttämisestä antamien ohjeiden sekä EY:n komission suosituksen yhteenliittämisestä vapautetuilla telemarkkinoilla, osa 2 (98/322/EY) perusteella, että hinnoittelu voi perustua jälleenhankintahintaan. Kun laskelmissa käytetään todellista pitoaikaa oleellisesti lyhyempää poistoaikaa, tulee poistot

Telehallintokeskuksen näkemyksen mukaan laskea vain niistä verkon osista, joita ei ole kokonaan poistettu. Näin laskien saadaan kohtuullisessa suhteessa kustannuksiin oleviksi hinnoiksi useita kymmeniä prosentteja HPY:n nykyisiä hintoja alhaisemmat hinnat. Telehallintokeskus katsoo, että HPY:n käyttämä laskutapa ei johda säädösten mukaiseen hinnoitteluun.

Telia katsoo, että toiselta teleyritykseltä tilaajayhteydestä perittävän hinnan tulee olla alempi kuin loppuasiakkaan liittymän vuosimaksu

Liikenneministeriön päätösten 1300/1997 ja 784/1999 mukaan liittymästä perittävien maksujen tulee olla tasapuoliset, kohtuullisessa suhteessa suoritekustannuksiin ja selkeät. Lisäksi maksut on eriteltävä liittymis- ja perusmaksuihin sekä muihin maksuihin. Säännökset eivät sen sijaan edellytä, että kaikki tilaajayhteydestä aiheutuvat kustannukset katettaisiin perusmaksulla.

Telia esittää, että tehokkaasti toimivassa teleyrityksessä muiden kuin pääomakustannusten osuus ei voi olla enempää kuin 20 % kokonaiskustannuksista.

Telia ei ole esittänyt mitään perusteluja kannanotolleen. Telehallintokeskus katsoo, että hintojen kohtuullinen suhde kustannuksiin voidaan selvittää riittävällä tarkkuudella kustannusseurannan tietojen ja muiden selvitysten perusteella.

Telia esittää myös, että osa verkon kapasiteetista tulisi allokoida uusille käyttötavoille, ja jättää vastaava osuus kustannuksista pois tilaajayhteyksien kustannuslaskelmasta.

Tilaajaverkon kapasiteetti on pääasiallisesti suunniteltu tilaajayhteyksiin perustuviin käyttötarkoituksiin. Jos verkon osia, esimerkiksi kanavaputkia otetaan muun televerkkopalvelun käyttöön, niiltä osin myös kustannukset siirtyvät rasittamaan tätä uutta palvelua. Tämän johdosta Telehallintokeskus katsoo, että kustannusten etukäteinen allokointi uusille käyttötarkoituksille ei ole tarkoituksenmukaista.

Perustelut päätöksen välittömälle täytäntöönpanolle

Telemarkkinalain 1 §:ssä määritellään lain tarkoitus. Sen mukaan lain tarkoituksena on edistää maan telemarkkinoiden tehokkuutta siten, että saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat:

- 1) käyttäjien televiestinnän kohtuullisten tarpeiden mukaisia;
- 2) keskenään kilpailevia;
- 3) teknisesti kehittyneitä;
- 4) laadultaan hyviä;
- 5) toimintavarmoja ja turvallisia; sekä
- 6) hinnaltaan edullisia.

Lain 2 §:ssä määritellään lain keinot. 1 momentin mukaan lain tarkoituksen saavuttamiseksi edistetään televerkkojen ja telepalveluiden välistä kilpailua ja luodaan tarjontaperiaatteet, jotka turvaavat 1 §:n mukaisten televerkkojen ja telepalveluiden yleisen saatavuuden. Edelleen 2 momentin mukaan valtioneuvoston velvollisuutena on harjoittamallaan hallintotoiminnalla huolehtia, että televerkkoja ja telepalveluita on kohtuullisin ehdoin kaikkien käyttäjien saatavilla koko maassa.

Yhteiskunnan kehittyminen tietoyhteiskunnaksi edellyttää, että myös kotitaloudet sekä pienet ja keskisuuret yritykset voivat saada kohtuuhintaisia nopeita yhteyksiä tietoverkkoihin. Tämä edellyttää nopeita digitaalisia yhteyksiä asunnoista ja toimipaikoista tietoverkkoihin. Kiinteän

paikallisen televerkon tilaajayhteydet tarjoavat toistaiseksi ainoan varteenotettavan mahdollisuuden toteuttaa tarvittavat yhteydet.

Muissa vaihtoehtoisissa televerkoissa, esimerkiksi matkaviestinverkoissa ei lähivuosina pystytä tarjoamaan vastaavia yhteyksiä tietoverkkoihin ainakaan yhtä laajasti ja yhtä kohtuullisin hinnoin kuin kiinteässä paikallisessa televerkossa.

Tilaajayhteys on paikallisessa teletoinnassa huomattavan markkinavoiman omaavan teleyrityksen hallinnassa oleva pullonkaularesurssi, jonka hinnoittelu vaikuttaa merkittävästi telepalvelukilpailun syntymiseen kiinteässä tilaajaverkossa. Oma kiinteää tilaajaverkkoa koko HPY:n toimialueelle eivät kilpailijat pysty edes kohtuullisen pitkällä aikavälillä kilpailukykyisin hinnoin rakentamaan, eikä HPY:n tilaajaverkolle rinnakkaista tilaajaverkkoa ole telepalvelujen tarpeet huomioon ottaen tarpeellista rakentaakaan. Rinnakkaisten tilaajaverkkojen rakentaminen tarkoittaisi myös sitä, että kaikista tilaajaverkoista jäisi yhä enemmän kapasiteettia reserviin. Tärkein keino telemarkkinalain tavoitteiden toteuttamiseksi on televerkkojen ja telepalvelujen välisen kilpailun edistäminen. Lain perusteluiden mukaan kilpailu merkitsee sitä, että käyttäjällä on todellinen mahdollisuus kilpailukykyisin ehdoin valita telepalveluiden toimittaja vähintään kahdesta vaihtoehdosta. Kilpailun lisäämiseksi lainsäädäntöön on otettu mm. tilaajayhteyksien hinnoittelua koskevat säännökset.

Edellä esitetyn perusteella Telehallintokeskus katsoo, että kilpailun lisäämiseksi ja sitä kautta lain tavoitteiden saavuttamiseksi on tärkeätä, että tilaajayhteyksien hinnoittelu saatetaan nopeasti säädösten mukaiseksi.

Ratkaisu

Telehallintokeskus on pyrkinyt ratkaisemaan tämän erimielisyyden osapuolten kanssa neuvotellen, mutta ratkaisuun ei ole päästy.

Telehallintokeskus katsoo, että Helsingin Puhelin Oyj:n tilaajayhteyksien ja kiinteiden yhteyksien 15.6.1997 voimaan tulleen palveluoperaattorihinnaston hinnat ja sen korvanneen 1.5.1999 voimaan tulleen yhteyshinnaston hinnat eivät ole telemarkkinalain 18 §:n 3 momentin ja kiinteiden televerkkojen tilaajayhteyksien vuokraamisesta teleyritykselle annetun liikenneministeriön päätöksen (468/1997) 7 §:n edellyttämällä tavalla kohtuullisessa suhteessa kustannuksiin, koska

1. kustannuslaskelmissa, joihin hinnastojen hinnat perustuvat, poistot ja sijoitettu pääoma on laskettu menetelmillä, jotka johtavat selvästi todellista suurempiin kokonaiskustannuksiin, ja
2. hinnastojen hinnoista myönnettävät määrä- ja sopimuskausialennukset eivät ole kohtuullisessa suhteessa vuokrattavien tilaajayhteyksien määrästä ja sopimuskauden pituudesta johtuviin kustannussäästöihin.

Telehallintokeskus katsoo myös, että Helsingin Puhelin Oyj ei ole esittänyt laskelmissa käyttämälleen sijoitetun pääoman tuottovaatimukselle ja kustannuslaskelmissa arvioimilleen yhteisille kustannuksille sellaisia perusteluita, joiden perusteella näiden kohtuullisuutta on mahdollista arvioida.

Telehallintokeskus kieltää telemarkkinalain 36 ja 42 §:n nojalla Helsingin Puhelin Oyj:tä hinnoittelemasta tilaajayhteyksiä edellä kohdissa 1 ja 2 esitetyllä tavalla telemarkkinalain 18 §:n ja liikenneministeriön päätöksen (468/1997) 7 §:n vastaisesti.

Helsingin Puhelin Oyj:n tulee 1.2.2000 mennessä korjata teleyrityksille vuokrattavien tilaajayhteyksien hinnasto siten, että metallijohtimisten tilaajayhteyksien hinnat ovat kohtuullisessa suhteessa todellisiin kustannuksiin.

Helsingin Puhelin Oyj:n tulee toimittaa 1.12.1999 mennessä Telehallintokeskukselle

- suunnitelma uudeksi hinnastoksi, jossa edellä kohdissa 1 ja 2 esitetyt lainvastaisuudet on korjattu,

- uuden hinnaston kustannuslaskelmat,
- perustelut laskelmissa käytetylle sijoitetun pääoman tuottovaatimukselle,
- arvioitujen yhteisten kustannusten arviointiperusteet ja
- kustannuslaskelmien muut perustelut.

Hinnaston tulee perustua kustannuslaskelmiin. Kustannuslaskelmissa poistot ja sijoitettu pääoma voidaan laskea tilaajaverkon kirjanpitoarvosta tai jälleenhankintahinnasta. Jos lähtökohtana on tilaajaverkon jälleenhankintahinta, sen laskemisessa on otettava huomioon Helsingin Puhelin Oyj:n kustannuslaskelmissaan käyttämä poistoaika. Hinnoista myönnettävien määrä- ja sopimuskausialennusten tulee olla kohtuullisessa suhteessa todellisiin kustannussäästöihin.

Telemarkkinalain 48 § 1 momentin nojalla Telehallintokeskus määrää, että tätä päätöstä on noudatettava ennen kuin se on saanut lainvoiman. Telehallintokeskus katsoo, että lain tavoitteiden saavuttamiseksi on tärkeätä, että tilaajayhteyksien hinnoittelu saatetaan nopeasti lain säännösten mukaiseksi.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön voi hakea siihen muutosta Uudenmaan lääninoikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Ylijohtaja Reijo Svensson

Johtaja Tapani Rantanen

TIEDOKSI

Liikenneministeriö, Viestintähallinto-osasto
Kilpailuvirasto

LIITTEET [Liite 1: Valitusosoitus](#)

[Liite 2: Luettelo toimenpidepyynnön käsittelyyn liittyvästä kirjeenvaihdosta ja käydyistä neuvotteluista.](#)